

BEZORGEN
De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA Den Haag

Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
T 070 - 342 43 44
E voorlichting@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 10 juni 2020
BETREFT Beantwoording vragen Tweede Kamer over de Resultaten verantwoordingsonderzoek
2019 bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII)

Geachte mevrouw Arib,

Hierbij bieden wij u de op 10 juni 2020 vastgestelde antwoorden aan op de door de Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken gestelde vragen over de *Resultaten verantwoordingsonderzoek 2019 bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII)*.

Algemene Rekenkamer

drs. A.P. (Arno) Visser,
president

drs. C. (Cornelis) van der Werf,
secretaris

Antwoorden Algemene Rekenkamer bij vragen van de Tweede Kamer over de Resultaten verantwoordingsonderzoek 2019 bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII)

2/3

Vraag 1

In hoeverre waren projecten die in 2018 onderdeel waren van de start van het Programma Aardgasvrije Wijken al bezig met een omschakeling naar andere warmtevoorziening en/of onderdeel van bestaande programma's zoals de Green Deal?

De Algemene Rekenkamer heeft geen onderzoek uitgevoerd naar de mate waarin gemeenten of proeftuinen die bekostigd zijn in het kader van het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) al bezig waren met een omschakeling naar andere warmtevoorziening. Wel hebben wij vastgesteld dat 35 van de 75¹ gemeenten die een aanvraag indienden voor de eerste ronde van het PAW betrokken waren bij de Green Deal Aardgasvrije Wijken. 15 van de 27 gemeenten die bekostigd zijn in het kader van het PAW maakten eerder onderdeel uit van de Green Deal Aardgasvrije Wijken.

Vraag 2

Wie toetst namens het ministerie van BZK de plannen van gemeenten voor het Programma Aardgasvrije Wijken?

Zoals de minister van BZK in haar brief van 1 oktober 2018² aangeeft, heeft zij de door de gemeenten ingediende plannen laten beoordelen door de adviescommissie aardgasvrije wijken, destijds bestaand uit programmapartners, stakeholders en deskundigen. Meer specifiek waren dit (voor de selectie van de eerste tranche) vertegenwoordigers van de ministeries van BZK en EZK, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Aedes, Netbeheer Nederland, Energie-Nederland, Bouwend Nederland, Unie van Elektrotechnische ondernemers - Vereniging Nederlandse Installatiebedrijven (Uneto-VNI), Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) en Woonbond, aangevuld met twee hoogleraren. Voor de beoordeling door de adviescommissie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) de ingediende plannen technisch en financieel geanalyseerd. De adviescommissie heeft op basis van de door RVO aangeleverde informatie, financiële haalbaarheid, eigen inzichten en onderling overleg de ingediende voorstellen

¹ Rotterdam heeft twee aanvragen ingediend. Feitelijk waren er dus 74 gemeenten die 75 aanvragen indienden. Rotterdam was tevens onderdeel van de Green Deal Aardgasvrije Wijken.

² Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Tweede Kamer inzake 'Selectie aardgasvrije wijken'. Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, 32 847, nr. 429.

gerangschikt. De minister van BZK heeft op basis van de rangschikking 27 proeftuinen bekostigd.

3/3

Vraag 3

In hoeverre is er consistentie in de toegekende budgetten aan projecten, in het licht dat de belangrijkste begrippen niet gedefinieerd zijn?

De door de minister van BZK verstrekte bijdrage per gemeente is afgestemd op de door gemeenten gevraagde bijdrage voor afdekking van de 'onrendabele top' binnen het project: dat deel van de kosten waarvan verwacht wordt dat het niet wordt terugverdiend door lagere lasten ten behoeve van verwarming. Onderzoeksbureau Rebel onderzocht in opdracht van de minister van BZK de uitvoering van de eerste uitvraag en bekostiging van proeftuinen en constateerde dat het begrip 'onrendabele top' door de verschillende indieners verschillend is gebruikt.³ Wij hebben niet onderzocht of de toekenning consistent is.

Vraag 4

Wat zijn de meest prangende zwakheden in het PAW in de ogen van de Algemene Rekenkamer?

Wij beoordelen een aantal zaken binnen het PAW als problematisch.

Het meest prangende probleem is dat de minister van BZK verwachtingen heeft gewekt die zij niet waar kan maken, gegeven haar bevoegdheden en de gekozen maatregelen om woningen van het gas af te halen.

In de tweede plaats plaatsen wij vraagtekens bij het leervermogen van het PAW. Het PAW is volgens de minister van BZK vooral gericht op leren, bijvoorbeeld leren over een 'haalbare, schaalbare en betaalbare' transitie, terwijl deze begrippen niet zijn gedefinieerd. Het is daarmee voor de minister van BZK niet vast te stellen wanneer hierover (genoeg) geleerd is en door wie. Daarmee is niet duidelijk wanneer iets afdoende haalbaar, betaalbaar of schaalbaar is.

Een derde problematisch punt is dat door de minister van BZK niet gemonitord wordt op kwantitatieve gegevens, zoals aantallen opgeleverde aardgasvrije woningen, kosten van het aardgasvrij maken van woningen, et cetera.

³ Rebel, *Aardgasvrij in 2019. Op zoek naar de koninklijke route. Analyse projectvoorstellen aardgasvrije wijken in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties* (2018).